Veldraadpleging kwetsbare ouderen- en dementienetwerken

Op 4 oktober 2018 vond een veldraadpleging plaats over de samenwerking tussen netwerken kwetsbare ouderen en dementienetwerken. Hieronder het verslag.

Waarom deze veldraadpleging?

Monique Spierenburg (Vilans en adviseur voor Dementiezorg voor Elkaar (DvE)) licht toe. Dementiezorg en -ondersteuning staan op een hoog plan in Nederland. Toch zijn er 12 knelpunten geformuleerd waar de praktijk verbeterd kan worden; dat is waar Dementiezorg voor Elkaar aan bijdraagt. Dit doet ze door tal van activiteiten en vooral door vragen vanuit het veld te ondersteunen met implementatieadviezen.

Naar aanleiding van de vraag vanuit het veld 'voor welke organisatievorm de keten dementie in oprichting zou moeten kiezen' is vorig jaar een kort onderzoek gedaan binnen 7 dementienetwerken die samen zijn gaan werken met regionale netwerken kwetsbare ouderen. Astrid en Gerben gaan hier zo meteen dieper op in. Dit onderzoek is begin dit jaar gepubliceerd (zie rapport).

Vervolgens kwam de vraag of dit een beweging is die groter is dan 7 netwerken en of dit een beweging is die ondersteuning en of advies behoeft. Daarvoor is deze veldraadpleging bedoeld: uit het veld de argumenten voor of tegen en ervaringen ophalen over voor deze verdergaande samenwerking.

De veldraadpleging heeft niet tot doel om besluiten te nemen. DvE staat niet aan een kant, wel om de tendens die we in de praktijk zien te helpen duiden en daar naar te handelen. DvE ziet dat framing van de organisatie van dementiezorg verschillend sentiment oproept: gemeenten en huisartsen denken veelal vanuit een bredere doelgroep, kwetsbare ouderen, inclusief mensen met dementie en hun naasten. Dat is belangrijk om te weten omdat samenwerking met de huisarts en voorliggende Wmo-voorzieningen van gemeenten hard nodig zijn en nog niet vanzelfsprekend is.

Naast de veldraadpleging inventariseert DvE dementienetwerken aan de hand van meerjarenplannen of en in welke mate zij samenwerken met een breder regionaal netwerk rond kwetsbare ouderen. Op basis van de veldraadpleging en de inventarisatie bepalen we welke volgende stappen nodig zijn.

Deelnemers

Er zijn 13 deelnemers en 3 begeleiders vanuit Dementiezorg voor Elkaar.

Interview

Gerben Jansen (DvE-adviseur) interviewt Esther Tetteroo, die samen met Hetty Top onderzoek heeft gedaan bij 7 dementienetwerken.

Je hebt de verkenning gedaan, wie heb je geïnterviewd?
'Netwerken die samenwerkten en intensief samenwerken met kwetsbare ouderen. De 7 regio's zijn: Zeeuwse Zorgschakels, Noordelijke Maasvallei, Netwerk 100 en platform dementie, Geriatrische Netwerk Midden Brabant, Netwerk kwetsbare ouderen Drechtzorg, Netwerk dementie/geriatrie Oost Nederland.'

Waarom deze 7 regio's ?
'Welke regio's werken al intensief samen zodat we goed konden ingaan op welke factoren versterkend of belemmerend zijn en tips konden ophalen.'

Stel je voor dat je samengaat met kwetsbare ouderen, is er dan een grote kans dat de kennis van

dementie verwatert?
'Je hebt wel een platform over dementie nodig om de expertise te bewaren en daar moet je je hard voor maken.'

Hoe is de betrokkenheid van huisartsen, is de betrokkenheid groter bij specialistisch of een generalistisch netwerk?
'Er zijn veel regio's die het breder aanvliegen, dan sluit je wel goed aan als je dementie als een onderdeel van kwetsbare ouderen ziet.'

Hoe is dit bij gemeenten?
'Daar zie je een tweedeling: in gemeenten die de beweging 'samen dementievriendelijk' omarmd hebben, werkten gemeente samen met een netwerk dementie; andere gemeenten willen niet doelgroepgericht werken en steken in op ouderen of helemaal niet op ouderen; samenwerking met gemeenten is heel wisselend.

Stel je voor dat je die netwerken heel goed samenwerken, denk je dat er dan minder crisisopnames zijn?
'Dat zou kunnen als er intensiever samengewerkt wordt. Met name als huisartsen intensiever aan casefinding kunnen doen zou dit wel uitmaken.

Kun je dat verklaren uit de 7 regio's?
'Daar hebben we niet naar gevraagd, Minke Nieuwboer gaat in haar presentatie hierop in.'

Een van de argumenten is dat er veel dingen dubbel gedaan worden, is dit jouw gevoel ook?
'Ontdubbelen is wel een voordeel, beleidsmatig, bestuurlijk maar ook aan de basis wat doet de wijkverpleegkundige. Het is goed als er betere afspraken onder professionals gemaakt worden over rollen en taken van professionals en kennis delen.'

Reactie: de ervaring van Jacqueline Nuis is dat in het geval van kwetsbare ouderen, er ook mensen met psychiatrie tussen zitten en dat vraagt een heel andere aanpak; gemeenten verwijzen dan niet goed door. Esther: 'In het diagnostische traject zou dit uitgesloten moeten worden.'

Zijn de mensen met dementie eerder geholpen als je ze samenvoegt of apart?
'Vanuit mijn dagelijks werk vind ik het belangrijk om intensief samen te werken omdat er veel dubbelt en nu niet duidelijk is wie de regie voert; er is in mijn regio geen verbinding en dat werkt niet goed; ik moet nog steeds afstemmen wie wat doet omdat iedereen vanuit zijn eigen bril kijkt.'

Herman Meerholz reageert met een vraag: cliënten/ouderen werden geraadpleegd en wat is de inbreng van cliënten, beginnen we niet aan de verkeerde kant? Esther: 'We hebben niet gesproken met cliënten in de netwerken, er is niet overal een klankbordgroep. ' In Netwerk 100 hadden cliënten een vetorecht als projecten ingediend werden (Minke Nieuwboer). Daar is op doorontwikkeld met een klankbordgroep voor dementie: wat is er nodig. Er wordt om de 2 jaar een monitor gedaan en daar is wel naar gekeken.

Regionale afspraken wat de regio afspreekt, landt niet lokaal in een netwerk, die verbinding is er niet. Je moet aan beide kanten werken om elkaar te informeren over wat de afspraken zijn.

Kun je iets zeggen van de kwaliteit van de netwerken? (Inge van Dongelen)
'Ze zijn tevreden over hoe ze samenwerken. De meesten zeggen dat de vorm er niet toe doet, het gaat om starten vanuit dezelfde visie en begin van daaruit de samenwerking vorm te geven.'

Netwerkindicatoren

- Netwerkreviewscan CZ (Meta Vrijhoef, 25 partners met brede vertegenwoordiging)

- Geen deelname aan uitkomst indicatoren (VGZ)
- Zilveren Kruis geeft geen financiering van ketencoördinatie

Afspraken met zorgverzekeraar zijn van invloed op de samenwerking.

Presentaties

- Meta Vrijhoef - Dementienetwerk West Brabant - bekijk presentatie
- Minke Nieuwboer - DementieNet - bekijk presentatie
- Astrid van der Schot - Netwerk Dementie Drenthe - bekijk presentatie

Uitkomsten groepsdiscussies

Vragen groep 1

Samenvoegen

- hoe efficiëntie: meerwaarde voor de wijkverpleegkundige en samen met huisarts (op naam uitnodigen)
- risico: energie op dementie verslapt
- keten heeft een beleidsplan (regioplannen: wat doen we voor dementie)

Samenwerken

- Veel samenwerkingspartners en veel verschillende projecten (A□dam)
- Risico dat ze elkaar bestrijden; persoonlijk moet het klikken
- Moet voor cliënt en professionals voor beiden wat opleveren
- Netwerk Gezond Veluwe, zorggroep is initiatiefnemer; 3 grote partijen, netwerk dementie zat net een andere gemeente bij; netwerk op regionaal niveau; is nu een kerngroep rond ouderenzorg en dementiezorg (Icare is portefeuillehouder dementie); naar buiten bestaat het netwerk dementie NW Veluwe (nog maar geen ketencoördinator; cm sluiten aan bij netwerk ouderen; kennisgroep dementie: trainingen en intervisie; 2 CM zijn aanspreekpunt)
- Netwerk IJsselvecht: MDO□s en cm poh welzijn soms huisarts ergotherapeut apotheek; zorg voor de korte lijnen naar de huisarts (concurrentie is dan moeilijk); de organisaties betalen voor het netwerk; we werken samen met CVA, Diabetes en Dementie

Meerwaarde

- huisarts: voorkomt crisis, vormt een team, creëert rust, het is goed geregeld ouderenzorg (onderzoek Nieuwboer)
- Beter Oud: meer denken in functies en daar op sturen ipv de poppetjes en dat geeft flexibiliteit

Wat is er nodig

- Tekort aan personeel
- Welzijn en zorg moet echt elkaars taal leren spreken
- Mantelzorg erbij
- Kijk goed wat er regionaal kan en mogelijk is; doe geen dingen dubbel; kijk waar de energie zit voor vernieuwing
- Financiën is nodig voor goede ondersteuning van de samenwerking; vanuit duurzaam perspectief
- Communicatieplatform: OZO verbindzorg rondom cliënt georganiseerd

Vragen groep 2

Samenvoegen

- Domotica breed inzetten
- Kennisdelen over dementie

Samenwerken

- Intensieve samenwerking
- Minder gezichten achter de voordeur

Meerwaarde

- Zeven aspecten van positieve gezondheid, waaronder cultuur en zingeving; nemen die toe dan samenwerken
- Overige stakeholder als huisartsen en bestuurders

Wat is er nodig van DvE?

- Start met welke sectoren, kartrekkers
- De drijfveren
- Stappenplan
- Voor en tegen (inzage in varianten)
- Ervaringen andere netwerken
- Bottumup organiseren
- Procesbegeleiders vanuit DvE
- QuickScan